

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศขนาดเล็กที่มีการพัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนา ด้านเกษตร ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านพืชไร่ พืชสวน ประมง และการปศุสัตว์ โดยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากประเทศผู้ผลิตจนเป็นประเทศผู้ส่งออกที่สำคัญของโลกประเทศหนึ่ง

การพัฒนาด้านปศุสัตว์ของหน่วยงานภาครัฐบาล ได้เริ่มกิจการตั้งเป็นกิจการทางสาขาสัตวแพทยขึ้นใน กรมช่างไหม กระทรวงเกษตรธิการเปิดการสอนวิชาสัตวแพทยขึ้นเป็นครั้งแรกในปีพุทธศักราช 2449 ได้มีพระ ราชกำหนดให้ปรับปรุงและมีพระราชกฤษฎีกาเป็นกรมปศุสัตว์ และสัตวพาหนะขึ้นในปีพุทธศักราช 2485 เป็นต้น มาจนถึงปัจจุบัน งานด้านปศุสัตว์เป็นงานสำคัญด้านหนึ่งของภาคเกษตรกรรมที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ประเทศชาติให้เจริญยิ่งขึ้นนับตั้งแต่อดีต ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมากรมปศุสัตว์ได้เข้ามามีบทบาทอย่างเข้มแข็งใน การพัฒนาอาชีพการเลี้ยงปศุสัตว์ของเกษตรกร ไม่ว่าจะเป็นงานด้านการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์หรืองานด้านการ ป้องกันและกำจัดโรคระบาดสัตว์เพื่อให้เกษตรกรมีฐานะและความเป็นอยู่ดีขึ้น (ยุคติ, 2535 : 7) ในปัจจุบัน อาชีพเลี้ยงสัตว์กำลังเป็นอาชีพที่ได้รับความสนใจจากเกษตรกรทั้งในรูปอาชีพหลักและอาชีพรองเพื่อเสริมอาชีพ อื่น เนื่องจากอัตราเสี่ยงต่ำ รายได้ดี ตลาดมีความต้องการสูง ประกอบกับอาชีพการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจหลาย ชนิดประสบกับความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศความไม่แน่นอนของราคา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 ประสิทธิภาพทางการผลิตด้านปศุสัตว์ยังมีอัตราเพิ่มที่ไม่สูงมากนัก ดังนั้นการพัฒนาและ การถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านปศุสัตว์ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 จึงมุ่งการปรับปรุงทั้ง ด้านปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ตลอดจนการลดต้นทุนการผลิตปศุสัตว์ โดยมีจุดมุ่งหมายให้การพัฒนา ด้านการปศุสัตว์สามารถเพิ่มผลผลิตได้เพียงพอกับความต้องการและการแปรรูปอุตสาหกรรมภายในประเทศ ตลอดจนการส่งออกและทดแทนการนำเข้า ในการที่จะบรรลุเป้าหมายได้นั้น บุคลากรจัดเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่ สุด ความก้าวหน้าทางวิทยาการต่างๆ จะสามารถถ่ายทอดให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมนั้นต้องอาศัย บุคลากร (ทวีศักดิ์ , 2535 : 9) หากในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาการทำงานส่งเสริมและเผยแพร่วิชาการรวมถึง บริการต่างๆด้านการปศุสัตว์ยังประสบปัญหาหลายประการ โดยเฉพาะด้านบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมปศุ สัตว์ในท้องถิ่นนั้นได้ประสบปัญหาหลายด้าน ทำให้การส่งเสริมและเผยแพร่มีความล่าช้าและไม่ทั่วถึง (จรัญ , 2527 : 300 - 301) ผู้ที่มีความสำคัญในการส่งเสริมการปศุสัตว์ในท้องถิ่นชนบท และมีบทบาทที่จะผลักดันให้ นโยบายของรัฐและงานดังกล่าวลุล่วงไป คือ "สัตวแพทย์อำเภอ" ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สังกัดกรมปศุสัตว์ มีหน้าที่รับ ผิดชอบในการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์และการให้บริการประชาชนอย่างใกล้ชิดในระดับหมู่บ้าน ได้แก่การให้บริการ ด้านการป้องกันโรคระบาดสัตว์ ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจ รวมถึงการให้ความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีการ เลี้ยงสัตว์ (นิยม , 2535 : 1) ซึ่งสัตวแพทย์ประจำอำเภอควรมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานและมีความพึง พอใจในการปฏิบัติงานอันเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งให้งานมีประสิทธิภาพและเกิดกำลังขวัญในการปฏิบัติงานได้ดีขึ้น

การดำเนินงานส่งเสริมปศุสัตว์เพื่อพัฒนาในด้านผลผลิตให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นจะสำเร็จลุล่วงได้นั้น ต้องคำนึงถึงบุคลากรหรือกลุ่มบุคคลที่ร่วมมือกันให้บริการและดำเนินกิจกรรมต่างๆ บุคคลเหล่านี้มีความตั้งใจ และวัตถุประสงค์อย่างไรในการเข้าร่วมมือดำเนินกิจกรรม (Barnard, อ้างโดย อรุณ, 2524) ในปัจจุบันมีหน่วยงานที่รับผิดชอบที่เกี่ยวกับการส่งเสริมปศุสัตว์ คือ กรมปศุสัตว์ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีการจัดส่วนราชการออกเป็น 3 ระดับ ดังแสดงแผนผังการจัดแบ่งส่วนราชการในกรมปศุสัตว์ ดังนี้

ภาพที่ 1 : หน้าที่ความรับผิดชอบและนโยบายของกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมปศุสัตว์ มีหน้าที่รับผิดชอบหลัก 4 ประการ คือ

1. การป้องกันและกำจัดโรคระบาดสัตว์
2. การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์
3. การวิจัยทดลองค้นคว้า
4. การตลาด

ในส่วนของส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรทำการเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะสัตว์ที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ คือ โคเนื้อ โคเนื้อ กระบือ สุกร ไก่ เป็ด แพะ แกะ ห่าน ไก่วงและกระต่าย เพื่อให้มีเพียงพอที่จะบริโภคภายในประเทศ และมีเหลือเพื่อทำการส่งออกโดยการดำเนินการเกี่ยวกับ

1. ทำการปรับปรุงสัตว์ให้มีคุณภาพดีขึ้น ในด้านการเจริญเติบโต การให้ผลผลิตคุณภาพ ตลอดจนการลงทุนการผลิต เพื่อผลิตออกมาให้เกษตรกรได้นำไปทำการเลี้ยงทำเป็นพันธุ์ทั้งการผสมตามธรรมชาติและการผสมเทียม
2. ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับอาหารสัตว์ และทุ่งหญ้าพืชอาหารสัตว์ เพื่อเผยแพร่แนะนำให้เกษตรกรได้นำไปใช้เลี้ยงสัตว์ของตน
3. ดำเนินการเกี่ยวกับการอบรมวิธีการเลี้ยง และเรือนโรง เพื่อให้ได้เทคโนโลยีแผนใหม่มาแนะนำส่งเสริมให้เกษตรกรได้ทำการปรับปรุงวิธีการเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกร เพื่อให้สัตว์มีการเจริญเติบโตดีขึ้น ให้ผลผลิตสูง มีต้นทุนการผลิตต่ำ และมีอัตราการตายน้อยลง
4. ดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์สัตว์ต่างๆทั้งของไทย และต่างประเทศ เช่น แหนม กุนเชียง ไส้กรอก หมูแฮมและอื่นๆเพื่อให้มีอุตสาหกรรมรองรับ การเลี้ยงสัตว์ภายในประเทศ เพื่อให้มีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สัตว์ออกจำหน่ายภายในประเทศและต่างประเทศซึ่งมีการส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคภายในประเทศ จะให้คำแนะนำแก่เกษตรกรรายย่อยและระดับปานกลางเลี้ยงโค กระบือ สุกร ไก่ และเป็ด เป็นรายได้เสริมหรือเป็นรายได้เพิ่มเติมของเกษตรกรนอกเหนือจากการเพาะปลูกหรือให้ผลผลิตต่ำ หันมาให้ความสนใจต่อการเลี้ยงสัตว์มากขึ้น หรือใช้การเลี้ยงสัตว์แบบไร้นามผสมผสานกับการเพาะปลูกและการประมง โดยให้มีการเลี้ยงสัตว์ควบคู่ไปด้วยนอกจากนี้เพื่อให้เกษตรกรได้มีพื้นที่ทำการเลี้ยงสัตว์มากขึ้น กรมปศุสัตว์จะดำเนินปรับปรุงทุ่งหญ้าสาธารณะที่รกร้างว่างเปล่า ป่าเสื่อมโทรม หรือป่าไร้สภาพ มาใช้ทำเป็นทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์โดยการให้วัวนมเมล็ดถั่วทางอากาศเพื่อให้ได้พื้นที่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร ส่วนการส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์เพื่อการส่งออก กรมปศุสัตว์จะร่วมมือกับเอกชนหรือเกษตรกรรายใหญ่ที่มีทุนทรัพย์ในการดำเนินงาน ทำการพัฒนาการเลี้ยงสัตว์ให้เป็นอุตสาหกรรม การเลี้ยงสัตว์ และนำสัตว์ เนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ออกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ โดยจะเน้นหนักถึงการเลี้ยงไก่ เป็ด โคเนื้อ และกระบือเนื้อ เป็นหลัก

ในการบริหารของกรมปศุสัตว์นั้นทางกรมฯได้ส่งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ในระดับตำแหน่งต่างๆ ได้แก่ ระดับเขต คือ ปศุสัตว์เขต ระดับจังหวัด คือ ปศุสัตว์จังหวัด ระดับอำเภอ คือ ปศุสัตว์อำเภอและมีสัตวแพทย์อำเภอ

ผู้วิจัยเห็นว่าสัตวแพทย์อำเภอมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานส่งเสริมปศุสัตว์ในการเป็นผู้ช่วยปศุสัตว์อำเภอ ซึ่งตนดำรงตำแหน่งอยู่ ซึ่งมีงานที่จะต้องรับผิดชอบ 3 ประการหลัก (อุทิศ , 2528 อ้างใน นิยม , 2534) คือ

1. ส่วนทั่วไป ในส่วนนี้หมายถึงปศุสัตว์อำเภอเป็นหัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอ มีหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติงานบริหารราชการแผ่นดินส่วนอำเภอและเป็นตัวแทนกรมปศุสัตว์ในส่วนราชการระดับอำเภอ

2. ส่วนงานในหน้าที่โดยเฉพาะ งานด้านนี้เป็นงานด้านการป้องกันและปราบปรามโรคระบาดสัตว์ในท้องที่อำเภอของตน งานรักษาพยาบาลทั้งในและนอกสำนักงานปศุสัตว์อำเภอของตน งานรักษาพยาบาลทั้งในและนอกสำนักงานปศุสัตว์อำเภอเมื่อเจ้าของสัตว์ได้ติดต่อให้ไปทำการรักษา และหน้าที่อีกประการหนึ่งอันมีความสำคัญคืองานส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ซึ่งหน้าที่นี้สัตวแพทย์อำเภอมีหน้าที่ที่จะถ่ายทอดความรู้ด้านการเลี้ยงสัตว์สมัยใหม่ไปสู่เกษตรกร

3. งานในหน้าที่ประจำสำนักงาน หมายถึง สัตวแพทย์อำเภอมีหน้าที่ในการจัดทำรายงานการป้องกันโรค รายงานผลการปฏิบัติงานต่างๆ การจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีเพื่อปฏิบัติงานและงานธุรการ เช่นการเก็บค่าธรรมเนียมต่างๆ งานด้านการจัดทำหลักฐานต่างๆ เพื่อรายงานให้ปศุสัตว์จังหวัดทราบ

จึงเห็นได้ว่าสัตวแพทย์อำเภอที่อยู่กระจายกันในพื้นที่อำเภอต่างๆของทุกภาคนั้นมีบทบาทสำคัญในความสำเร็จของงานปศุสัตว์และในพื้นที่เขตภาคเหนือตอนบน ผู้วิจัยเห็นว่างานปศุสัตว์มีความสำคัญและสัตวแพทย์อำเภอมีงานที่รับผิดชอบมากในการส่งเสริมปศุสัตว์จากรายงานสถิติปศุสัตว์ในเขตภาคเหนือตอนบนดังแสดงในตาราง 1 ได้ดังนี้

ตาราง 1 : ข้อมูลจำนวนสัตว์ของพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนประจำปี 2536

จำนวน(ตัว)	โค	กระบือ	สุกร	แพะ	แกะ	ช้าง
เชียงใหม่	155,434	74,307	343,073	3,702	983	238
เชียงราย	138,436	68,472	113,316	1,166	201	82
ลำพูน	41,302	9,201	72,836	154	-	-
พะเยา	97,027	37,091	50,746	321	18	-
แพร่	83,669	23,638	52,314	-	-	-
น่าน	59,095	43,829	54,980	529	126	6
แม่ฮ่องสอน	21,852	35,944	2,218	-	-	-
ลำปาง	166,223	52,071	57,268	117	32	216
รวม 8 จังหวัด	763,038	344,553	776,781	5,989	1,360	542

ที่มา : ฝ่ายสุขภาพสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขต 5 จังหวัดเชียงใหม่

จากรายงานสถิติปศุสัตว์ในภาคเหนือตอนบนพบว่าในเขตภาคเหนือตอนบนทั้ง 8 จังหวัดนั้น จะมีการเลี้ยงสัตว์ทุกจังหวัด โดยเฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และ ลำปาง ที่มีการเลี้ยงโค กระบือและสุกรในปริมาณที่มากพอสมควร

อย่างไรก็ตาม ในการพัฒนาเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอและสัตวแพทย์อำเภอเพื่อมีความรู้ความสามารถในการทำงานส่งเสริมปศุสัตว์ให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ นั้นกรมปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์เขตและสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ได้มีการพัฒนาความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่เหล่านี้ในรูปแบบของการฝึกอบรม สัมมนา การศึกษาเพิ่มเติม รวมทั้งการให้ข่าวสารความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะทำงานให้ประสบผลสำเร็จ ตลอดจนมีความพึงพอใจในการทำงานตามเป้าหมายของการส่งเสริมปศุสัตว์

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานส่งเสริมปศุสัตว์ของสัตวแพทย์อำเภอที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในพื้นที่ต่างๆนั้นว่ามีความพึงพอใจที่จะปฏิบัติงานส่งเสริมปศุสัตว์เพียงใด ซึ่งถ้าหากว่าสัตวแพทย์อำเภอมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานส่งเสริมปศุสัตว์ ก็จะทำให้ความตั้งใจที่จะรับผิดชอบในการส่งเสริมปศุสัตว์มีมากขึ้น มีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานที่จะเกิดผลต่อเกษตรกรมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ

เขตจังหวัดที่มีการส่งเสริมปศุสัตว์มากและมีจำนวนสัตว์เลี้ยงมากพอสมควร และในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การส่งเสริมปศุสัตว์ เมื่อพิจารณาข้อมูลจากการเลี้ยงสัตว์ในเขตภาคเหนือตอนบนมีปริมาณมากพอสมควรและเป็นจุดสนใจของผู้วิจัยที่ต้องการศึกษาเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์อำเภอในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เพื่อจะเป็นแนวทางและเป็นประโยชน์ต่อกรมปศุสัตว์ในการที่จะทราบความพึงพอใจในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์อำเภอ ซึ่งจะเป็นเครื่องมือในการกำหนดนโยบายและใช้เป็นแนวทางสร้างแรงจูงใจและความพึงพอใจให้เกิดขึ้นแก่เจ้าหน้าที่สัตวแพทย์อำเภอเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมปศุสัตว์ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสัตวแพทย์อำเภอในเขตภาคเหนือตอนบน
2. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจ และระดับความพึงพอใจในการทำงานของสัตวแพทย์อำเภอในเขตภาคเหนือตอนบน
3. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อระดับความพึงพอใจในการทำงานของสัตวแพทย์อำเภอในเขตภาคเหนือตอนบน
4. เพื่อศึกษาถึงปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะในการทำงานของสัตวแพทย์อำเภอในเขตภาคเหนือตอนบน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ผู้บริหารของกรมปศุสัตว์ได้ใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงหรือพัฒนาความรู้ (สัตวแพทย์อำเภอ) เพื่อหาวิธีการเสริมสร้างขวัญกำลังใจ แรงจูงใจ ความพึงพอใจให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นแรงผลักดันให้สัตวแพทย์ประจำสำนักงานปศุสัตว์ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมและพัฒนาปศุสัตว์มากที่สุด

สมมติฐานของการวิจัย

1. สัตวแพทย์อำเภอในภาคเหนือตอนบนที่มีคุณลักษณะส่วนบุคคลทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกันในเรื่อง อายุ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน ระดับตำแหน่ง ทัศนคติความชอบกรณีพิเศษ เงินเดือน จำนวนตำบลที่รับผิดชอบ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง จะมีความพึงพอใจในงานส่งเสริมปศุสัตว์ที่แตกต่างกัน
2. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของสัตวแพทย์อำเภอในเขตภาคเหนือตอนบนมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจการทำงานในเรื่อง การได้รับการยอมรับ ความก้าวหน้าในการทำงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน นโยบายและการบริหาร ความรับผิดชอบในหน้าที่ ความสำเร็จ และลักษณะของงาน

ขอบเขตของการวิจัย

ก. ขอบเขตพื้นที่และประชากรในการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาในเขตปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมปศุสัตว์ในเขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา และแม่ฮ่องสอน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็น สัตวแพทย์อำเภอ จำนวน 155 คน

ข. ขอบเขตด้านเนื้อหาและตัวแปรที่นำมาศึกษาวิจัย

เนื้อหาและตัวแปรที่นำมาศึกษาวิจัยมุ่งศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานส่งเสริมปศุสัตว์ของสัตวแพทย์อำเภอตามทฤษฎีของ Herzberg ที่กล่าวถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ คือปัจจัยสุขอนามัยหรือปัจจัยบำรุงรักษา (Hygiene Factors) กับปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) ทฤษฎีนี้ ผู้วิจัยได้นำมาเลือกใช้เป็นตัวแปรในการวิจัย รวมทั้งตัวแปรบางตัวได้มาจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าว ซึ่งสามารถแบ่งตัวแปรออกได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

ก. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย

1) ลักษณะส่วนบุคคลของเจ้าหน้าที่สัตวแพทย์อำเภอ ในเขตภาคเหนือตอนบน ได้แก่

- 1.1) อายุ
- 1.2) สถานภาพการสมรส
- 1.3) สมาชิกในครอบครัว
- 1.4) ระดับการศึกษา
- 1.5) ระยะเวลาในการทำงาน
- 1.6) ระดับตำแหน่ง
- 1.7) ความดีความชอบกรณีพิเศษ
- 1.8) เงินเดือน
- 1.9) จำนวนตำบลที่รับผิดชอบ
- 1.10) ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

2) แรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การได้รับการยอมรับ
- 2) ความก้าวหน้าในการทำงาน
- 3) ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน
- 4) นโยบายและการบริหาร
- 5) ความรับผิดชอบในหน้าที่

- 6) ความสำเร็จ
- 7) ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ

ข. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ระดับความพึงพอใจในการทำงานของสัตวแพทย์อำเภอ ในเขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งประกอบด้วย

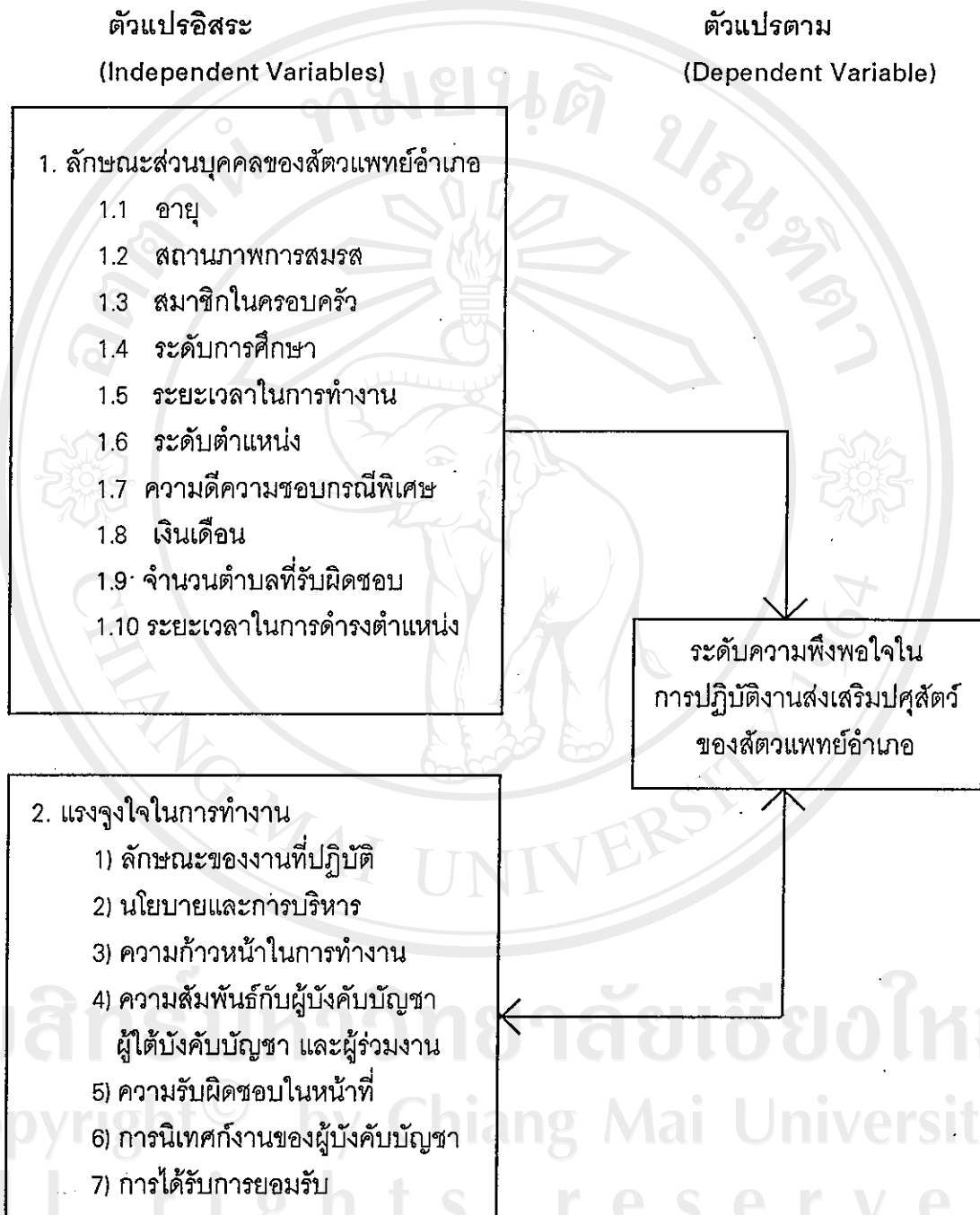
- 1) การสำรวจข้อมูลสัตว์
- 2) การปรับปรุงพันธุ์สัตว์
- 3) การปรับปรุงอาหารและพืชอาหารสัตว์
- 4) การพัฒนาสุขภาพสัตว์
- 5) การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์
- 6) การถ่ายทอดเทคโนโลยี
- 7) การส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์โดยการประสานกับหน่วยงานอื่นๆ
- 8) การส่งเสริมโครงการต่างๆ
- 9) การส่งเสริมการตลาด
- 10) เครื่องมือสนับสนุนการทำงาน

กรอบแนวคิดงานวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการวิจัย สามารถนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) เพื่อแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ดังนี้

จากตัวแปรอิสระและตัวแปรตามสามารถนำมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ ดังนี้

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีคำนิยามศัพท์เฉพาะที่ควรทราบเป็นเบื้องต้น อันเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง สภาพความรู้สึกทางจิตใจหรือภาวะการมีอารมณ์ในทางบวกที่เกิดจากการประเมินประสบการณ์ในงานของบุคคล จะส่งผลถึงขวัญของบุคคลอันเป็นพลังผลักดันต่อการทำงานในอนาคต เพราะความพึงพอใจทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน เพราะได้รับการตอบสนองในด้านร่างกาย จิตใจ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งในวัดการปฏิบัติงานในด้านต่างๆของสัตวแพทย์อำเภอ 6 ด้าน ได้แก่ การสำรวจข้อมูลสัตว์, การปรับปรุงพันธุ์สัตว์, การปรับปรุงอาหารและพืชอาหารสัตว์, การพัฒนาสุขภาพสัตว์, การจัดตั้งกลุ่ม และ การถ่ายทอดเทคโนโลยี ซึ่งการวัดตัวแปรที่เกี่ยวกับความพึงพอใจ จะใช้เกณฑ์วัดเป็น 5 ระดับ คือ

ระดับ 1 = ความพึงพอใจน้อยที่สุด

ระดับ 2 = ความพึงพอใจน้อย

ระดับ 3 = ความพึงพอใจปานกลาง

ระดับ 4 = ความพึงพอใจมาก

ระดับ 5 = ความพึงพอใจมากที่สุด

2. การปฏิบัติงานส่งเสริมปศุสัตว์ หมายถึง การดำเนินงานของสัตวแพทย์อำเภอในการถ่ายทอดความรู้และให้บริการแก่เกษตรกรโดยมีเป้าหมายให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปปรับใช้เพื่อการประกอบอาชีพ การเลี้ยงสัตว์ และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อันประกอบด้วย การสำรวจข้อมูลสัตว์, การปรับปรุงพันธุ์สัตว์, การปรับปรุงอาหารและพืชอาหารสัตว์, การพัฒนาสุขภาพสัตว์, การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกร, การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการส่งเสริมการตลาดปศุสัตว์

3. สัตวแพทย์อำเภอ หมายถึง บุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเป็นสัตวแพทย์ประจำสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ หรือหน่วยงานของกรมปศุสัตว์ที่ดำเนินงานด้านการปศุสัตว์ในแต่ละอำเภอ โดยมีปศุสัตว์อำเภอเป็นหัวหน้าสำนักงานปศุสัตว์อำเภอ และสัตวแพทย์อำเภอเป็นผู้ปฏิบัติงานป้องกันโรคระบาดสัตว์และงานส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ ในห้องที่ที่ตนรับผิดชอบ

4. ภาคเหนือตอนบน หมายถึง พื้นที่ภาคเหนือตอนบน ซึ่งแบ่งตามเขตประกาศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย 8 จังหวัด สังกัดในสำนักงานปศุสัตว์เขต 5 ได้แก่ จังหวัด เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน

5. อายุ หมายถึง จำนวนเวลาเป็นปีของสัตวแพทย์อำเภอที่ตอบแบบสอบถามตั้งแต่เกิดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งในการแบ่งกลุ่มอายุ จะแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มอายุมากและกลุ่มอายุน้อย โดยใช้ค่าเฉลี่ย(mean)เป็นเกณฑ์

6. สถานภาพการสมรส หมายถึง สถานภาพของบุคคลที่ครองสถานภาพโสดและมีคู่ครองที่จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย ในการแบ่งสถานภาพสมรส โสดให้รวมถึงผู้ที่หย่าร้างและผู้ที่เป็นหม้าย

7. สมาชิกในครอบครัว หมายถึง จำนวนสมาชิกทั้งหมดในครอบครัวที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของสัตว์แพทย์อำเภอซึ่งในการแบ่งกลุ่มสมาชิกในครอบครัวจะแบ่งกลุ่มออกเป็นจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อย โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) เป็นเกณฑ์

8. ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของสัตว์แพทย์อำเภอ ซึ่งในการแบ่งจะแบ่งกลุ่มระดับการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป และต่ำกว่าระดับปริญญาตรี

9. ระยะเวลาในการทำงาน หมายถึง อายุราชการ หรือ ระยะเวลาเป็นปี ตั้งแต่สัตว์แพทย์อำเภอได้เริ่มเข้ารับราชการจนถึงปัจจุบัน จะแบ่งออกเป็น ระยะเวลาในการทำงานมาก กับระยะเวลาในการทำงานน้อย โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) เป็นเกณฑ์

10. ระดับตำแหน่ง หมายถึง ระดับตำแหน่งตามระบบพีซี (P.C. : Position Classification) ของสัตว์แพทย์อำเภอในปัจจุบัน ซึ่งในการแบ่งกลุ่มระดับตำแหน่ง จะแบ่งออกเป็นระดับที่สูงกับระดับที่ต่ำ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) เป็นเกณฑ์

11. ความดีความชอบกรณีพิเศษ หมายถึง จำนวนครั้งที่การได้รับการพิจารณาความดีความชอบให้เลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ 2 ชั้น ของสัตว์แพทย์อำเภอผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนับเวลาย้อนหลังไป 5 ปี ในการแบ่งกลุ่มจะแบ่งกลุ่มออกเป็นผู้ที่ได้ 2 ชั้นกับผู้ที่ไม่เคยได้ 2 ชั้นหรือได้รับความดีความชอบกรณีพิเศษชั้นเดียวมาโดยตลอด

12. เงินเดือน หมายถึง จำนวนเงินเดือนของสัตว์แพทย์อำเภอที่ได้รับครั้งล่าสุด ซึ่งในการแบ่งกลุ่มจะแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มเงินเดือนมากกับกลุ่มเงินเดือนน้อย โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) เป็นเกณฑ์

13. จำนวนตำบลที่รับผิดชอบ หมายถึงจำนวนตำบลในอำเภอที่สัตว์แพทย์อำเภอมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมปศุสัตว์ซึ่งในการแบ่งกลุ่มจะแบ่งกลุ่มออกเป็นกลุ่มจำนวนตำบลที่รับผิดชอบในการทำงานมากกับกลุ่มที่มีจำนวนตำบลที่รับผิดชอบในการทำงานน้อย

14. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง หมายถึง ระยะเวลาเป็นปี ตั้งแต่สัตว์แพทย์อำเภอได้เข้าทำงานในตำแหน่งสัตว์แพทย์อำเภอ ณ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอที่สัตว์แพทย์ตอบแบบสอบถาม จนถึงปัจจุบัน จะแบ่งออกเป็น ระยะเวลาดำรงตำแหน่งมาก กับระยะเวลาดำรงตำแหน่งน้อย โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) เป็นเกณฑ์

15. ลักษณะงาน หมายถึง การปฏิบัติงานของสัตว์แพทย์อำเภอที่มีการใช้ความรู้ความสามารถและทักษะเป็นงานที่น่าสนใจ ทำหายความสามารถ และได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนเอง

16. นโยบายและการบริหาร หมายถึง นโยบายและการบริหารของกรมปลัดศรีในการให้การสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์และงบประมาณ รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานอื่น โดยเฉพาะหน่วยงานวิชาการของกรม
17. ความก้าวหน้าในการทำงาน หมายถึง การมีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น และมีโอกาสได้ศึกษาเพิ่มเติมความรู้ หรือได้รับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการทำงาน
18. ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การติดต่อกัน มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สามารถทำงานร่วมกัน มีความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างสัตวแพทย์อำเภอกับผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน
19. ความรับผิดชอบในหน้าที่ หมายถึง ข้อผูกพันระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงานในการที่จะทำงานที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุผลสำเร็จและตรงตามเป้าหมายกำหนดเวลาของแผนงาน
20. การนิเทศก์งานของผู้บังคับบัญชา หมายถึง การที่ผู้บังคับบัญชาของสัตวแพทย์อำเภอได้ให้การให้คำปรึกษาให้คำแนะนำช่วยเหลือในการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานของสัตวแพทย์อำเภอจากปลัดศรีอำเภอ และผู้บังคับบัญชาอื่นๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสนใจแลในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา
21. การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือในวิชาชีพจากเพื่อนร่วมงาน เพื่อนต่างสาขาวิชาชีพ และจากเกษตรกรผู้รับบริการทำให้เกิดความภาคภูมิใจในวิชาชีพ